DOMSTOLENS DOM
AF 3. OKTOBER 1978 [1]

Amministrazione delle Finanze dello Stato Italiano mod firmaet Rasham (anmodning om præjudiciel afgørelse indgivet af Corte Suprema di Cassazione)

Sag 27/78

Sammendrag

1. *Toldunion — ophævelse af kvantitative restriktioner — »fremskyndelsesbeslutning« — virkning for varigheden af overgangsperioden — ingen*
(EØF-traktaten, art. 8; Rådets beslutning nr. 66/532)

2. *Handelspolitik — overgangsperiode — beskyttelsesforanstaltninger truffet af medlemsstaterne — pligt til at give underretning — virkning*
(EØF-traktaten, art. 115, stk. 2)

1. Rådets beslutning nr. 66/532 af 26. juli 1966 om ophævelse af told, om forbud mod kvantitative restriktioner mellem medlemsstaterne og om iværksættelse af told efter den fælles toldtarif for andre end de i bilag II til traktaten nævnte produkter har ikke fremrykket tidspunktet for udløbet af den i traktatens artikel 8 omhandlede overgangsperiode.

2. Selv om den ved traktatens artikel 115, stk. 2 foreskrevne pligt til at give underretning er obligatorisk, udgør den dog ikke en forudgående betingelse for ikrafttrædelsen af beskyttelsesforanstaltninger truffet af medlemsstaterne.

I sag 27/78

angående en anmodning, som i medfør af EØF-traktatens artikel 177 af Corte Suprema di Cassazione er indgivet til Domstolen for i den sag, som verserer for nævnte ret mellem

AMMINISTRAZIONE DELLE FINANZE DELLO STATO ITALIANO

og

FIRMAET RASHAM

at opnå en præjudiciel afgørelse vedrørende fortolkningen af EØF-traktatens artikler 8, 115 og 235 samt af Rådets beslutning nr. 66/532 af 26. juli

1 — Processprog: Italiensk.

1966 om ophævelse af told, om forbud mod kvantitative restriktioner mellem medlemsstaterne og om iværksættelse af told efter den fælles toldtarif for andre end de i bilag II til traktaten nævnte produkter (JO 2971/66),

afsiger

DOMSTOLEN

sammensat af: præsidenten H. Kutscher, afdelingsformændene M. Sørensen og G. Bosco, dommerne A. M. Donner, J. Mertens de Wilmars, P. Pescatore, A. J. Mackenzie Stuart, A. O'Keeffe og A. Touffait,

generaladvokat: J.-P. Warner
justitssekretær: A. Van Houtte

følgende

DOM

Sagsfremstilling

De faktiske omstændigheder, retsforhandlingernes forløb og de indlæg, der er indgivet i henhold til artikel 20 i protokollen vedrørende statutten for EØF-Domstolen, kan sammenfattes således:

I — Faktiske omstændigheder og retsforhandlingerne

Ved afgørelse meddelt den 24. februar 1971 pålagde toldvæsenet i Domodossola firmaet Rasham at betale 601 215 lire med påløbne omkostninger i told og andre afgifter, som ikke var blevet opkrævet ved fortoldningen den 9. juli 1968 af 5 000 båndoptagere af japansk oprindelse, som blev indført fra Belgien.

Det blev ved denne lejlighed anført, at finansministeriet ved cirkulære nr. 292 af 17. juni 1968 i medfør af beskyttelsesklausulen i EØF-traktatens artikel 115, stk. 2 havde udelukket båndoptagere, der ikke hidrørte fra Fællesskabet, fra den foreskrevne behandling for varer, der befinder sig i fri omsætning i en af EØF's medlemsstater.

Firmaet Rasham, der mente, at den overgangsperiode, hvorunder der i medfør af EØF-traktatens artikel 115 kan træffes beskyttelsesforanstaltninger, var udløbet den 1. juli 1968 som følge af Rådets fremskyndelsesbeslutning af 26. juli 1966 (JO 2971/66), indbragte sagen for Tribunale di Torino med påstand om tilbagebetaling. Ved dom af 24. februar 1973 har denne ret givet

firmaet medhold i dets påstand. Den 13. februar 1975 forkastede Corte d'appello di Torino (appelret) den anke, som Amministrazione delle Finanze dello Stato havde indgivet mod nævnte afgørelse.

Ved ankestævning indgivet den 19. september 1975 har Amministrazione delle Finanze indgivet kassationsanke mod dommen fra Corte d'appello. Firmaet Rasham har indgivet svarskrift den 23. oktober 1975 og har subsidiært indgivet betinget kontraanke (ricorso incidentale condizionato).

Amministrazione delle Finanze dello Stato har anført, at beslutningen nr. 66/532 af 26. juli 1966 ikke har afkortet overgangsperioden, men blot fastslog, at den stadig eksisterende told mellem medlemsstaterne skulle være ophævet den 1. juli 1968. Medlemsstaterne kunne derfor stadig efter den nævnte dato træffe beskyttelsesforanstaltninger i henhold til EØF-traktatens artikel 115, stk. 2.

Firmaet Rasham har anført, at selv om det antages, at den italienske stat kunne træffe beskyttelsesforanstaltninger, må den konkret trufne foranstaltning anses som ulovlig, fordi medlemsstaterne og Kommissionen ikke er blevet underrettet herom, hvilket ifølge traktatens artikel 115, stk. 2 må anses som en betingelse for gyldigheden og anvendelsen af den pågældende foranstaltning.

Ved kendelse af 2. december 1977 har Corte Suprema di Cassazione udsat sagen og forelagt Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»1. Skal Rådets beslutning nr. 66/532, hvorved medlemsstaterne i henhold til traktatens artikel 235 besluttede fuldstændigt at ophæve den endnu bestående indbyrdes told for andre end de i bilag II til traktaten (artikel 1) nævnte produkter og samtidig at anvende den fælles toldtarif fuldt ud på indførslen af disse produkter fra tredjelande (artikel 2) på et tidligere tidspunkt (1. juli 1968) end det i traktaten foreskrevne, fortolkes således, at den har fremrykket tidspunktet for udløbet af den i traktatens artikel 8 omhandlede overgangsperiode?

2. Såfremt spørgsmål 1 besvares bekræftende, indebærer det forhold, at tidspunktet for udløbet af overgangsperioden er blevet fremrykket med henblik på de nævnte formål, også at den frist, inden for hvilken medlemsstaterne under de i artikel 115, stk. 1 nævnte betingelser i tilfælde af uopsættelighed direkte kan træffe de nødvendige beskyttelsesforanstaltninger i henhold til artikel 115, stk. 2, er blevet tilsvarende forkortet?

3. Såfremt spørgsmålene 1 og 2 besvares således, at medlemsstaterne fortsat kan træffe beskyttelsesforanstaltninger i henhold til traktatens artikel 115, stk. 2, skal denne bestemmelse da for så vidt som den foreskriver, at medlemsstaterne giver underretning om de nødvendige foranstaltninger, som de selv har truffet, til de øvrige medlemsstater og Kommissionen, der kan beslutte, at de skal ændre eller ophæve disse foranstaltninger — fortolkes således, at denne underretning er en betingelse for gyldigheden eller anvendelsen af den afgørelse, hvorved de pågældende foranstaltninger træffes?«

Forelæggelseskendelsen blev registreret på Domstolens justitskontor den 3. marts 1978.

I medfør af artikel 20 i protokollen vedrørende statutten for EØF-Domstolen er der indgivet skriftlige indlæg af den italienske regering og af Kommissionen for De europæiske Fællesskaber, repræsenteret af Alberto Prozzillo, medlem af Kommissionens juridiske tjeneste, som befuldmægtiget.

På grundlag af den refererende dommers rapport og efter at have hørt

generaladvokaten har Domstolen besluttet at indlede den mundtlige forhandling uden forudgående bevisførelse.

II — Sammenfatning af de skriftlige indlæg til Domstolen

Den italienske regering har anført, at fremskyndelsesbeslutningen af 26. juli 1966, således som det klart fremgår af dens betragtninger, kun vedrører gennemførelsen af toldunionen og den samtidige anvendelse af den fælles toldtarif i dens helhed. Den har ikke haft nogen som helst virkning på varigheden af overgangsperioden, således som denne er fastsat ved traktatens artikel 8. Medlemsstaternes mulighed for indtil overgangsperiodens faktiske udløb at udøve den kompetence, som de er blevet tillagt ved andre traktatbestemmelser for at gennemføre andre målsætninger, end de i fremskyndelsesbeslutningen indeholdte, er derfor ikke blevet berørt.

Traktatens artikel 115, stk. 2 vedrører den fælles handelspolitik og derfor et formål, som end ikke er blevet gennemført den 31. december 1969. Der er derfor ingen grund til at betvivle anvendeligheden af EØF-traktatens artikel 115, stk. 2 i perioden mellem den 1. juli 1968 og den 31. december 1969.

Dette støttes også af Domstolens praksis, hvorefter overgangsperioden utvivlsomt udløb den 31. december 1969 og ikke den 30. juni 1968 (dom af 18. 2. 1970, Kommissionen mod Den italienske Republik, sag 38/69, Sml. 1970, s. 5; dom af 11. 2. 1971, Rewe mod Hauptzollamt Emmerich, sag 37/70, Sml. 1971, s. 3; dom af 15. 12. 1976, Donckerwolcke, sag 41/76, Sml. 1976, s. 1921).

Rækkevidden og formålet med beslutning nr. 66/532 af 26. juli 1966 samt de principper, der kan udledes af Domstolens praksis, udelukker, at fremskyndelsesbeslutningen har fremrykket tidspunktet for udløbet af den ved EØF-traktatens artikel 8 foreskrevne overgangsperiode til den 30. juni 1968, og det første spørgsmål i forelæggelseskendelsen må derfor besvares benægtende.

Denne besvarelse indebærer, at det andet spørgsmål fra den nationale ret, såfremt Domstolen skulle besvare det første spørgsmål benægtende, falder væk.

Den italienske regering har anført, at det tredje spørgsmål er uden genstand, da den pågældende beskyttelsesforanstaltning netop er truffet i overensstemmelse med Kommissionens kompetente tjenestegrene, og der er blevet givet behørig underretning herom. Den italienske regering er uforstående overfor, hvorledes det kan være nyttigt, at Domstolen tager stilling til dette punkt.

Kun for at behandle alle sider af problemet har den italienske regering understreget, at underretningen om beskyttelsesforanstaltningen til medlemsstaterne og Kommissionen ikke udgør og ikke kunne udgøre en betingelse for gyldigheden eller anvendelsen af den nationale foranstaltning. Underretningen er kun en oplysning til andre medlemsstater og en formalitet, der gør det muligt for Kommissionen at udøve den kontrolbeføjelse, som den er blevet pålagt. Kommissionen kunne desuden have beordret beskyttelsesforanstaltningen ændret eller ophævet, uanset om den foreskrevne underretning forelå.

Den italienske regering har derfor foreslået at Domstolen statuerer følgende:

»... beslutning nr. 532 af 26. juli 1966 fra EØF-Rådet har ikke fremrykket tidspunktet for udløbet af den ved EØF-traktatens artikel 8 foreskrevne overgangsperiode, og desuden, såfremt Domstolen skulle finde, at den også bør besvare det tredje spørgsmål fra den nationale ret, at den ved EØF-traktatens artikel 115, stk. 2 foreskrevne underretning ikke udgør en betingelse for gyldigheden eller anvendelsen af beskyttelsesforanstaltninger, truffet af

de nationale myndigheder under overgangsperioden.«

Kommissionen har anført, at Rådet og Kommissionen ikke har udnyttet den ved EØF-traktatens artikel 8, stk. 5 foreskrevne mulighed for at forkorte anden og tredje etape af overgangsperioden. Rådets beslutning af 26. juli 1966 har ikke haft virkning ud over sit formål og har derfor ikke generelt forkortet overgangsperioden (dom af 18. 6. 1975, IGAV mod ENCC, sag 94/74, præmis nr. 25, Sml. 1975, s. 712).

Kommissionen foreslår, at de to første spørgsmål besvares således, at overgangsperioden ikke er blevet forkortet ved beslutning nr. 66/532/EØF, og at medlemsstaterne i juni 1968 stadig kunne træffe de foranstaltninger, som de efter traktaten kunne træffe i den pågældende periode.

Kommissionen har dog anført, at en medlemsstat i medfør af artikel 115, stk. 2 kun kan træffe foranstaltninger, der ikke er uforenelige med de fællesskabsforanstaltninger, der gælder ved udstedelsen af de nationale foranstaltninger. Gennemførelsen af den fælles toldtarif, der er omhandlet i den nævnte beslutning fra Rådet, begrænsede således medlemsstaternes tilkendte beføjelser på det handelspolitiske område, idet det er udelukket at ændre tolden og underkaste et produkt, der befinder sig i fri omsætning i Fællesskabet, en sådan told.

Denne konklusion støttes af et anbringende, der udledes af affattelsen af artikel 115, stk. 3. Når medlemsstaterne ved deres ensidigt trufne foranstaltninger skal tage hensyn til nødvendigheden af at fremskynde indførelsen af den fælles toldtarif, skal de så meget desto mere respektere den nævnte toldtarif, når den først er blevet indført.

Kommissionen har, for så vidt det tredje spørgsmål, anført, at underretningen om en foranstaltning i almindelighed ikke har nogen indflydelse på dens gyldighed.

Kommissionen har foreslået følgende besvarelse af spørgsmålene nr. 1 og 2, idet spørgsmål nr. 3 herefter bliver uden genstand:

»Beslutning nr. 66/532/EØF har ikke på nogen måde forkortet den i EØF-traktatens artikel 8 foreskrevne overgangsperiode, men den har begrænset medlemsstaternes kompetence, idet disse i nævnte periode i medfør af EØF-traktatens artikel 115, stk. 2, alene kunne træffe foranstaltninger, der var forenelige med den nævnte beslutning.

III — Mundtlige forhandlinger

Kommissionen for De europæiske Fællesskaber, repræsenteret af Alberto Prozzillo, medlem af Kommissionens juridiske tjeneste, har afgivet mundtlige indlæg i retsmødet den 13. juli 1978.

Kommissionen har under dette retsmøde, for så vidt angår underretningen om beskyttelsesforanstaltninger, anført, at det af Kommissionens arkiver fremgår, at der ikke er blevet givet underretning om denne foranstaltning.

Generaladvokaten har fremsat sit forslag til afgørelse i samme retsmøde.

Præmisser

1 Ved kendelse af 2. december 1977, indgået til Domstolen den 3. marts 1978, har Corte Suprema di Cassazione i medfør af EØF-traktatens artikel 177 forelagt Domstolen tre præjudicielle spørgsmål vedrørende fortolkningen af

traktatens artikel 115 og af Rådets beslutning nr. 66/532 af 26. juli 1966 om ophævelse af told, om forbud mod kvantitative restriktioner mellem medlemsstaterne og om iværksættelse af told efter den fælles toldtarif for andre end de i bilag II til traktaten nævnte produkter (JO 2971/66)

2 Spørgsmålene er blevet rejst under en sag mellem Amministrazione delle Finanze dello Stato Italiano og en virksomhed, der den 9. juli 1968 indførte 5 000 båndoptagere, der var fremstillet i Japan, fra Belgien til Italien;

3 toldvæsenet har hos den importerende virksomhed opkrævet 601 215 lire med påløbne omkostninger i told og andre afgifter, som ikke var blevet erlagt ved fortoldningen, idet det henviste til, at finansministeriet ved cirkulære nr. 292 af 17. juni 1968 i henhold til beskyttelsesklausulen i traktatens artikel 115, stk. 2 havde udelukket de pågældende produkter fra ordningen med fri omsætning;

4 den importerende virksomhed, der mener, at den overgangsperiode, hvorunder der i medfør af traktatens artikel 115 kunne træffes beskyttelsesforanstaltninger, var udløbet allerede den 1. juli 1968 som følge af Rådets beslutning af 26. juli 1966, har krævet tilbagebetaling af det opkrævede beløb.

5 Det første spørgsmål er, om Rådets beslutning af 26. juli 1966 skal fortolkes således, at den har fremrykket tidspunktet for udløbet af den i traktatens artikel 8 omhandlede overgangsperiode;

6 såfremt dette spørgsmål besvares bekræftende, er det andet spørgsmål, om det forhold, at tidspunktet for udløbet af overgangsperioden er blevet fremrykket, indebærer, at fristen i traktatens artikel 115, stk. 2 er blevet tilsvarende forkortet.

7 Rådets beslutning af 26. juli 1966, der er truffet i medfør af traktatens artikler 14 og 235, tilsigter at »fremskynde virkeliggørelsen af traktatens mål, især på områderne for toldunionen og ophævelsen af de kvantitative restriktioner« (første betragtning);

8 med henblik herpå bestemmer beslutningen i artikel 1: »Medlemsstaterne ophæver den endnu bestående indbyrdes told for andre end de i bilag II til traktaten nævnte produkter, idet de fra den 1. juli 1967 sænker tolden for hvert produkt med 15 % af basistoldsatsen og afskaffer denne told den 1. juli 1968«

og i artikel 2:

»Fra den 1. juli 1968 anvender medlemsstaterne den fælles toldtarif på indførelsen fra tredjelande af andre end de i bilag II til traktaten nævnte produkter«;

9 beslutningen hviler således på den opfattelse, at visse af de forholdsregler, der i deres helhed skulle være gennemført senest ved udløbet af overgangsperioden, skal fremskyndes, og den gælder kun for de forholdsregler, som den udtrykkeligt omhandler;

10 det første spørgsmål må derfor besvares således, at Rådets beslutning af 26. juli 1966 ikke har fremrykket tidspunktet for udløbet af den i traktatens artikel 8 omhandlede overgangsperiode;

11 herefter er det ikke nødvendigt at besvare det andet spørgsmål.

12 Det tredje spørgsmål er, om bestemmelsen i traktatens artikel 115, stk. 2, hvorefter medlemsstaterne skal underrette de øvrige medlemsstater og Kommissionen om de af dem ensidigt trufne beskyttelsesforanstaltninger, skal fortolkes således, at denne underretning er en betingelse for gyldigheden eller anvendelsen af den afgørelse, hvorved de pågældende foranstaltninger træffes.

13 Den pågældende bestemmelse forudsætter, at den ensidige vedtagelse af beskyttelsesforanstaltninger og underretningen herom til Kommissionen og de øvrige medlemsstater sker samtidig eller umiddelbart efter hinanden;

14 det kan imidlertid ikke udledes af bestemmelsen, at underretningen er en forudgående betingelse for ikrafttrædelsen af trufne foranstaltninger;

15 det følger heraf, at selv om den ved traktatens artikel 115, stk. 2 foreskrevne pligt til at give underretning var obligatorisk, ville dens overholdelse imidlertid ikke kunne udgøre en forudgående betingelse for ikrafttrædelsen af trufne beskyttelseforanstaltninger;

16 det tredje spørgsmål vil være at besvare som angivet ovenfor.

Vedrørende sagsomkostningerne

17 De udgifter, der er afholdt af Kommissionen og den italienske regering, som har afgivet indlæg for Domstolen, kan ikke godtgøres;

18 da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den nationale ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagsomkostningerne.

På grundlag af disse præmisser

kender

DOMSTOLEN

vedrørende de spørgsmål, der er forelagt den af Corte Suprema di Cassazione ved kendelse af 2. december 1977, for ret:

1. **Rådets beslutning nr. 66/532 af 26. juli 1966 om ophævelse af told, om forbud mod kvantitative restriktioner mellem medlemsstaterne og om iværksættelse af told efter den fælles toldtarif for andre end de i bilag II til traktaten nævnte produkter (JO 2971/66) har ikke fremrykket tidspunktet for udløbet af den i traktatens artikel 8 omhandlede overgangsperiode.**

2. **Selv om den ved traktatens artikel 115, stk. 2 foreskrevne pligt til at give underretning er obligatorisk, kan dens overholdelse imidlertid ikke udgøre en forudgående betingelse for ikrafttrædelsen af trufne beskyttelsesforanstaltninger.**

Kutscher Sørensen Bosco Donner Mertens de Wilmars

Pescatore Mackenzie Stuart O'Keeffe Touffait

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 3. oktober 1978.

A. Van Houtte
Justitssekretær

H. Kutscher
Præsident